עד כמה פרק רביעי בכורות ל.

תרבא דאטמא במר דכנתא. כך גרים רבינו תם פירוש מר כחילוף של כמתא כמו במר דשמוטה דבפרק גיד הנשה (חולין לד.) וכמו במר [מ] דפרזלא דבבא קמא (דף קיג.): **מעשרות** [יז] דבעו חומה חמיר ליה. מכאן מדקדק רבינו תם בכ"מ [כ] שהזכיר מעשר אצל שביעית דמירי בגומח מעשר שני לגבי חומה כגון הרי אלו בחזקתן למעשר ולשביעית בפרק הנזקין (גיטין פח.): וכן אינו מושם [ט]כפ[ח] לתבלין שבה לא משום שביעית ולא משום מעשר כפ"ק דחולין (דף ו.) ולשון מעשר נמי מוכיח כן דהיכא דאיירי בהשמש דאינו ממוקן נקיט טבל אי דמאי: **הא** חשוד חשוד. דמשמע ליה דלגופה לא איצטריך דפשיטא דכי נאמן על הטהרות דנאמן על השביעיות כיון דמוהג מנהג פרושים שאוכל חולין בטהרה:

מתני' בשראינוהו נוהג בצנעא בתוך ביתו. שנהר מן השביעית משמע דעם הארץ [יב] קממא חשוד אשביעית כמו אטהרות ומימה דבסוף הנחקין (גיטין פח.) קאמר מאי שנא ריש ומאי שנא סיפא דמיקל בחשש עם הארץ ומחמיר על החשודה על השביעית וקאמר רבא הכא במאי עסקינן כעם הארץ דרכי מאיר וטומאה וטהרה דרבנן ומדקתני גבי טומאה וטהרה עם הארץ סתם וגבי שביעית קתני החשודה משמע דסתם עמי הארץ חשידי אטהרות ולא חשידי אשביעית ומיהו מהא דשרי לגור ולטמון גבי עם הארץ דחשיד אטומאה וטהרה ולא אסרינן מטעם שביעית אין לדקדק כלום דלמא כשאר שני שבוע אינו חשוד אשביעית ולא בשביעית אי בפירות הידועים שאינם של שביעית דה"נ אינו בפירות הידועים שהם מתוקנים לרבא דלית ליה שיעורא דאכלי דרוב עמי הארץ מעשרין ועוד קשיא מכאן לפירוש ר"ת דמפרש בפ"ב דכתובות (דף כד.) גבי שלי חדש ושל מחרי יש דסתם עם הארץ אע"ג דאינו חשוד אחרוויהו. אטהרות ואשביעית ואמעשר ואתא לקמי רבנן וקיבל אתרוייהו ושוב איישר אחדא ומש"ה בין דתחלה היה חשוד אכולן ועכשיו תורר להיות חשוד אחדא אמרינן נמי חשוד אכולן: זו דברי ר"ע פתיחתא הא סתמא דמתני' דתני חשוד על השביעית אינו חשוד על המעשרות ר"ע היא: ובאתריה דר' יהודה שביעית המירא. ומדתשיר על החמור

[מ] היא מוסר חלב של ירך ויהיה אומר שאינו עולה כל"ל וכ"ה בערוך ערך מרגמתא ע"ש.

תרבא דאטמא [מ] במר [נ] דכנתא. [א]קנסיה רבא לזבוני אפי' אמגוזי אמר ליה רב פפא לרבא [ב] כמאן כרבי יהודה אי כרבי יהודה אפי' מים ומלח נמי לעולם ר' שמעון ובאיסורא [ג] דגופיה קנסינן ליה סתם דרדקי גרו באמגוזי ואזיל ומשבש לבני טבחי וגרי להו באמגוזי ומייתו ליה תרבא דאטמא ומזבין ליה במר [ד] דכנתא: **מתני'** [ה]החשוד על השביעית אינו חשוד על המעשרות החשוד על המעשרות אינו חשוד על השביעית [ו]החשוד על זה ועל זה חשוד על הטהרות ויש [ז]שהוא חשוד על הטהרות ואינו חשוד לא על זה ולא על זה [ח]זה הכלל [ט] [י]החשוד על דבר לא דנו ולא מעידו: **גמ'** מאי טעמא שביעית לא בעיא חומה [יא]מעשר כיון דבעי חומה [יב] חמיר ליה: החשוד על המעשר [יג]: מאי טעמא מעשר אית ליה פדיון שביעית כיון דקא מיתסרא ליה ולית ליה פדיון [יד] חמירא ליה: החשוד על זה ועל זה [טו]: כיון דחשיד אדאורייתא כ"ש אדרבנן: ויש חשוד על הטהרות: מאי טעמא נהי [טז] אדרבנן חשיד אדאורייתא לא חשיד ורמינהי נאמן על הטהרות נאמן על [יז] שביעית הא חשיד חשיד א"ר אילעי מתני' בשראינוהו שנוהג בצינעא בתוך ביתו ר' יוחנן ר' יוסי בר' חנינא אמר בגון דהוה חשיד [יח] לתרוייהו ואתא קמי רבנן וקביל אתרוייהו והדר איחשד אחד מינייהו דאמרינן [יט]מיגו דחשיד אהא חשיד נמי אאידך אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן זו דברי ר' עקיבא סתימתאה אבל חכמים אומרים [כ]חשוד על השביעית חשוד על המעשר [כא]מאן חכמים רבי יהודה דבאתריה דר' יהודה שביעית חמירא להו דהוא דהוה קרי ליה לחבריה [כב]דיירא בר דיירתא א"ל תיתי לי דלא אכלי פירות שביעית כוותך איכא דאמרי אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן זו דברי ר' עקיבא סתימתאה אבל חכמים אומרים חשוד על המעשר ומאן חכמים רבי מאיר היא דאמר חשוד לדבר אחד הוי חשוד לכל התורה כולה רבי יונה ור' ירמיה תלמידי ר' זעירא ואמרי לה ר' יונה ור' זעירא תלמידי ר' יוחנן חד אמר אבל חכ"א חשוד על השביעית חשוד

מרבא דאטמא. אלב הכליות שעל היכך: **במר** [יב] **דכנתא.** במזקת אלב טהור הנקרא כמתא וכלע"ז אנטרי"ל כמו הלרא דכנתא דאמרינן בשמיטת תולין (דף מח.): **לעולם כרבי שמעון.** דלא קנסים אלא כמידי דדמי לאיסורא ובאיסורא גופיה כמידי דעביד [יג] איסורא דהיינו אמגוזי: **גרו באמגוזי.** גרוריס ומבוכים אמר אגוזים: **ומשבש לבני טבחים.** מטעה אותם באגוזים ושוכרן [טז] לבני הטבחים ומביאין לו החלב שבוגנין אותו מאביהן והוא מוכרו במר דכנתא: **מתני' אינו חשוד על המעשרות.** ולוקחין ממנו תבואה בשאר שני שבוע ואין צריכים לעשר ולפי אלא דמאי. ועשאה דכולה מתני' מפרש בגמ': **גמ' כפי חומה.** דאינו יכול לאכול מעשר שני אלא לפנים מחומת ירושלים דכתיב (דברים יד) ואכלת לפני ה' אלהיך וגו': **הטהרות.** דרבנן מינהו שיאכל אדם אוכל חולין בטהרה: **הא חשוד.** על הטהרות חשוד על השביעית: **מפניפין.** דקתני אין חשוד כגון שראינוהו שנוהג דין מעשרות ושביעית בצינעא בתוך ביתו דליכא למימר לפנים הוא עושה כיון דבצינעא קא עביד: **רבי יוחנן אמר.** בריתא דדייקינן מינה הא חשוד [כ] יד] כגון דהוה חשוד אתרוייהו אשביעית ואטהרות ואכיל אתרוייהו שיהא מיר [טו] על שניהם: **זו דברי רבי עקיבא.** דחשוד על השביעית אינו חשוד על המעשר: **שביעית המירא לו.** וכיון דחשוד אשביעית כ"ש אמעשרות: **דסהוא דהוה קרי לחבריה.** נאמרה דרבי יהודה: **דיירא בר דיירתא.** גר כן גיורת: **תיתי לי.** שכר טוב [טו] שלא אכלתי פירות שביעית כוותך. יש מפרשים [יז] רבי עקיבא סתימתאה לאמרינן בפנהדרין גאלו הן המתנקין (דף פו.) סתם משנה רבי מאיר סתם בריתא רבי נתן [יח] וכולהו אליבא דרבי עקיבא ולאו מילתא היא דהא בכמה דוכתין אמרינן רבי מנחם סתימתאה [יט] רבי שמעון סתימתאה [כ] אלא רוב משניות איבא בהש"ס סתומות אליבא דר' עקיבא: חשוד

[א] (פי' בתוך ערך מרגמתא דאיתי דנרם מדכנתא). [ב] (לקמן לט. יומא פח.). [ג] (עיריכין פב. וס"ג). [ד] גיטין נד. ע"ש. [ה] ותוכרן נ"ק. [ו] (ריטב"א ק בפנהדרין פי' רש"י מגילה כ. ד"ה סתימתאה ומאלי נ"ל ר' נחמיה). [ז] (כתובות קח:). [ח] (לקמן נא: חולין כט:). [ט] (שאור ותבלין נ"ק. [י] ונר' הוס' לעיל יא: ד"ה הרי ותוס' כתובות כד. ד"ה שלי ותוס' סוכה לט: ד"ה כמה). [כ] (המקבל נ"ק).

הגהות הב"ח

(א) בשבשנה אם הכלל כל החשוד: (ב) רש"י ד"ה ר' יוסי וכו' הא חשוד חשוד כגון:

לעזי רש"י

אינטרי"ל. שומן המעיים.

מוסף רש"י

במר דכנתא. כתילון כמתא, ולו נאלה לגאון ממורה הוא (חולין צד.).

שיטה מקובצת

[א] במר כנתא קנסיה: [ב] לרבא ואמרי לה רב אדא בר אהבה לרבא: [ג] ובאיסורא גופיה: [ד] במר כנתא: [ה] חומה חמירא עליה: [ו] המעשר כו' מאי: [ז] פדיון. ס"א רתנן האחרון אחרון נתפס והפרי עצמו אסור חמירא עליה: [ח] זה וכו' כיון: [ט] נהי דאדרבנן תשוד: [י] השביעית ועל המעשרות הא: [יא] חשיד אתרוייהו: [יב] במר כנתא: [יג] דעביד בה איסורא: [יד] חשוד חשוד: [טו] שיזהר בשניהם הש"ד: [טו] תיתי לי שכר טוב וכו' ומדפגרף ליה בהאי לילתא ס"מ חמירא להו ל"א תיתי לי קללה אם אכלתי פירות שביעית כמותך: [יז] מפרשים להני קרי ליה ר"ע: [יח] במר פרזלא דבב"ק: [יט] מעשרות כיון דבעי: [כ] בכ"מ שמוכיר מעשר כו' דמירי בפוכר מעשר שני: [כא] חרשש לשאור והבלין: [כב] בסתכא תשיר: [כג] קושיות מקשה ר"ת: [כד] דחדש ראשון: [כה] ר"ל דמשום כותי: [כו] מה"ד דבאתריה דרבי יהודה: [כז] הרין נמי מעשר:

עין משפט נר מצוה

א (טוס"ע יו"ד סי' קיט סעי' ה):
לח ב מיי' פ"ח מהל' שמיטה ויובל הלכה טו:
ג (מיי' פ"י מהל' מעכה אסורות ומהל' מע"ש ה"ז):
לו ד מיי' פ"ח מהל' שמיטה הלכה טז:
לז ה מיי' שם הל' ט ופי"ב מהל' מעשר הלכה ח:
וכרשב"ג דעתמן על אתריס:
לח ו מיי' פ"ח מהל' שמיטה ויובל הל' טו ופי"ב מהלכות מעשר שני הלכה ח:
ז (טוס"ע יו"ד סי' קיט סעיף יז):
ח (טוס"ע שם סעי' ה):

רבינו גרשום

דשמן חייב בתרומה: דהרי מזבין תרבא במר דכנתא. [ו] והיה אחד שהוא שהוי של הדורא דכנתא דכנתא טהור כמו דכי ואמר לן רבי דאמר משמיה דרבי יצחק האורליני ז"ל דהוא אמר דאקשתא ואייתרא דקאמר בשחיטת חולין בחלב של קיבה הוו אכל הדורא דכנתא כולה טהור: כמאן כר' יהודה. דקנים הכל: אי הכי אפילו מים ומלח נמי. ליקנסיה מ"ט לא קנסיה אלא אמגוזי: לעולם כרבי שמעון. דאמר כל שיש בו דיקה והאי נמי אמגוזי דיקה דאיסורא ניתנה: גרו. מימשכי: החשוד על השביעית. למכרו דאסור למכור שביעית: כיון דמיתסרא ליה לפתורה ולית ליה פדיון כדאמרי' האחרון נתפס בשביעית ופירי עצמו אסור: כיון דחשיד אדאורייתא. היינו שביעית ומעשר: כ"ש אדרבנן: דטהרות אוכלי חולין בטהרה אינו אלא מדרבנן: הא. חשוד על הטהרות חשוד נמי אשביעית וקשיא לתתני' דתני ויש שהוא חשוד על הטהרות ואינו חשוד לא על זה ועל זה: כשראינוהו שנוהג. תומרא דשביעית ומעשר בתוך ביתו: ר' יוחנן אמר. לעולם כדאמר מתני' ומ"ש דבריתא דדייקא הא חשוד חשוד: כגון דהוה חשוד אתרוייהו. אטהרות ואשביעית ואמעשר ואתא לקמי רבנן וקיבל אתרוייהו ושוב איישר אחדא ומש"ה בין דתחלה היה חשוד אכולן ועכשיו תורר להיות חשוד אחדא אמרינן נמי חשוד אכולן: זו דברי ר"ע פתיחתא הא סתמא דמתני' דתני חשוד על השביעית אינו חשוד על המעשרות ר"ע היא: ובאתריה דר' יהודה שביעית המירא. ומדתשיר על החמור

והשמא לר' אילעא דחשוד אטהרות דרבנן חשוד אשביעית כל שכן סתם עמי הארץ דכי היכי דחשידי אדמאי דאוריתא חשידי נמי אשביעית ולוחק להעמיד סתם עם הארץ בכ"מ דלא חשיד אשביעית כשראינוהו נוהג בצינעא בתוך ביתו אלא בשביעית אינו חשוד אמעשר ומייתינן לה נמי בהחזקתן (גיטין פח.): המולין חטין לגומן כותי אי אינו מושם לא משום מעשר ולא משום שביעית דסתם עמי הארץ חשידי אשביעית וי"ל [כז] משום כותי נקט שביעית אי נמי בודאי חשוד אחדא ולא מחכירו בשביעית דקאמר עלה בפ' לוקח הגזל (בבא קמא לט.) דאין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ וכן הא דמיימי פרק קמא דחולין (דף ו.) הנותן לשכנתו עיסה לאפות וקדירה לבשל אינו מושם לשאור ולתבלין שבה לא משום שביעית ולא משום מעשר ואם אמר עשה לי משליכי מושם כו' כל הני מיירי בודאי חשוד ומ"מ היכי מוכח מינה בחולין דגזרו על תערובות דמאי דלמא חשוד גרע מסתם עם הארץ לגבי מעשר דאשון כדמוכח בשליחי המקדש (גיטין פח.) לאביי וי"ל דלרבא פריך שפיר דלא חמיר ליה [כח]: [כו] **באתריה** דרבי יהודה חמירא להו שביעית. ולכך חשוד אמעשר ומימה דהא בפ"ק דשבת (דף יח:) אמרינן דבתרומה כיון דאפשר למיעבד כדשמואל דאמר פוטרת את הכרי לא תשידי והכי נמי גבי מעשר שני לא הוה לן למיחשדיה כיון דאפשר למעבד כדשמואל דהקדש שוה מנה שחללו על שוה פרוטה מחולל דהוא הדין [כז] מעשר שני וכשאלמות דרב אחאי הוא בהדיא על כרס רבני שמחללין אותו על דבר מועט ומעשר שני ונטע רבעי דין אחד להם בכ"מ דקדש קדש גמרינן להו מהדדי כדאיתא בפרק שני דקדושין (דף נד:) ואפי' לכתחלה מסתבר דשרי כמו גבי הקדש במסכת ערכין (דף כט.) דשרי בזמן הזה גבי ההוא גברא דאחרימינהו לנכסיה והא דמוקי בפרק המקבל [כח] (גיטין דף סה.) הכא דכילד מערימין על מעשר שני במעשר בזמן הזה דרבנן היה יכול להקשות בזמן הזה מאי הערמה צריך לפטור מחומש והלא יכול לחלל לשוה מנה על שוה פרוטה אלא מסלק ליה בפירכא אחרימי ואמה העבריה בזמן הזה מי איכא וכן מעשים בכל יום שאנו מחללין כרס רבני שוה מנה על שוה פרוטה וי"ל דלא דמי מעשר לתרומה דפעמים שאין לו פרוטה מזומנת לחלל עליה וגם אין לו כי אם מעט מעשר כנגד שוה פרוטה ואינו רוצה ליתן פרוטה כנגדו:

וחכמים

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com